

MIKROFINANCIE A ZMIERŇOVANIE

CHUDOBY:

PRÍKLAD Z VÝCHODNÉHO SLOVENSKA

TOMÁŠ ŽELINSKÝ

Microfinancie

- Známe od 19. storočia.
- V súčasnosti hlavne od sedemdesiatych rokov 20. storočia.
- Široká definícia: poskytovanie finančných služieb (na pravidelnej báze) tým, ktorí majú problémy s prístupom na finančný trh. (IOE: *Microfinance: An Employers' Guide*. Geneva: International Organisation of Employers, 2006.)

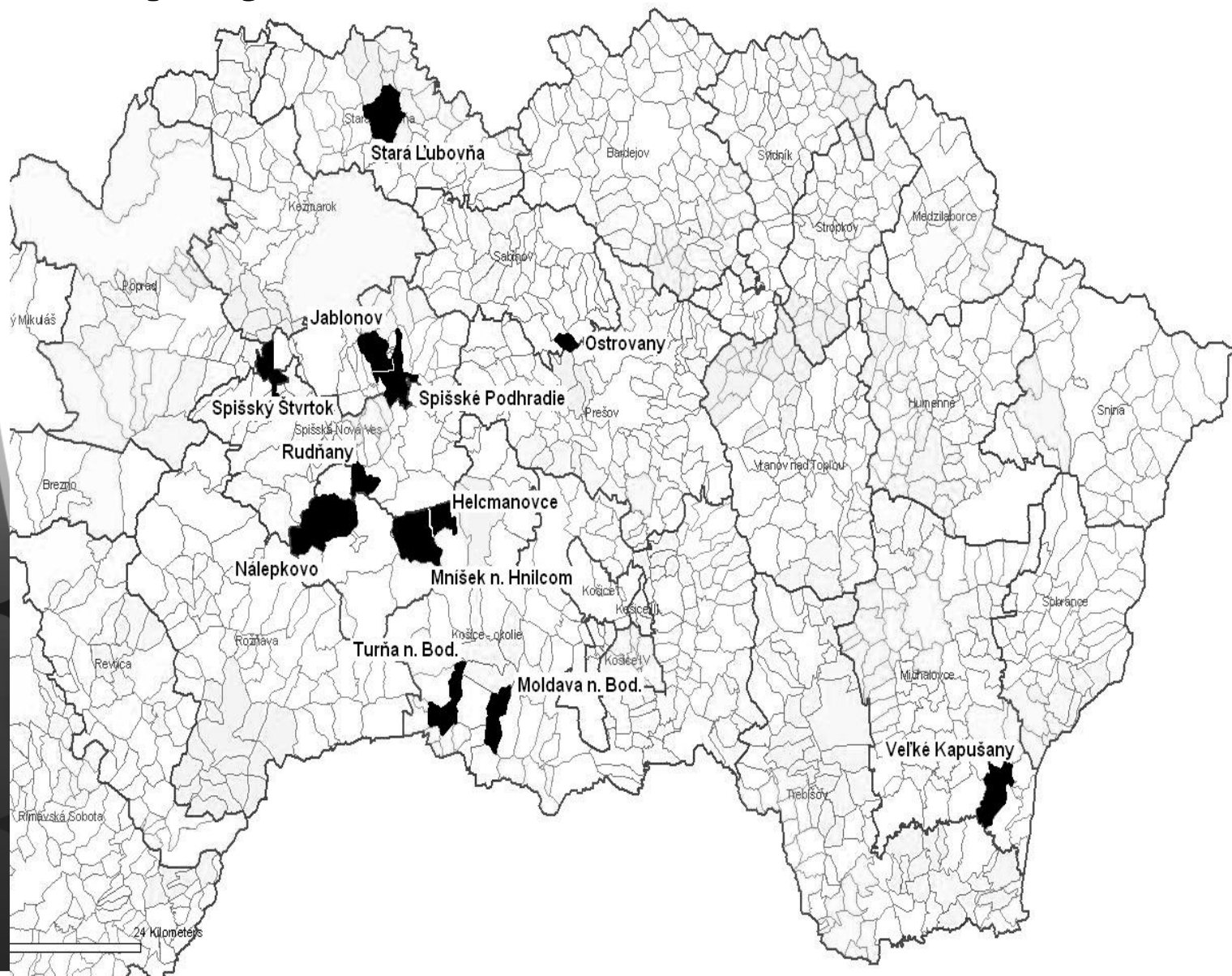
Mikrosporenie

- V odbornej literatúre je relatívne málo priestoru venovaného mikrosporeniu ako forme mikrofinancií. (z pohľadu vplyvu mikrosporenia na klientov, mikropodniky, domácnosti a finančné inštitúcie). (DEVANEY, P. L.: *Microsavings Programs: Assessing Demand and Impact. A Critical Review of the Literature*. College Park, Maryland: IRIS Center, 2006)
- Bez ohľadu na to, a ké sú domácnosti chudobné, môžu a chcú sporiť. (PARKER, J: *Microfinance, Grants, and Non-Financial Responses to Poverty Reduction: Where does Microcredit fit?* Washington, D. C.: CGAP, 2001)

Mikrosporiaci program na výchdonom Slovensku

- Partnerstvo Nadácie otvorenej spoločnosti s ETP: *osobné (individuálne) rozvojové účty*.
- Zamerané na komunity z výchdoného Slovenska s vysokou koncentráciou nízkopríjmového rómskeho obyvateľstva.
- Začiatok programu na Slovensku: 2006.

Zapojené mestá a obce

Hypotézy

- 1. Mikrosporiace programy prispievajú k znižovaniu chudoby.**
- 2. Mikrosporiace programy sú v úzkom vzťahu s podporou vzdelávania zapojených domácností.**

Zdroje údajov

– *Vstupný dotazník ETP Slovensko*

- Opis domácnosti z pohľadu jej zloženia, ekonomickej aktivity členov, vybavenia a podrobná štruktúra jej príjmov a výdavkov.

– *Vlastný terénny prieskum*

- Dôvody zapojenia sa do programu; subjektívne zhodnotenie súčasnej situácie domácnosti; zmeny vo vybavení domácnosti; identifikácia faktorov predčasného ukončenia účasti v programe.
- Zber údajov: 25. – 29. 06. 2009 formou papierových dotazníkov formou osobného opytovania.
- Navštívených 115 domácností, po zhodnotení, vecnej a logickej kontrole bolo na spracovanie odovzdaných 112 dotazníkov

Opis klientov

Obec \ Pohlavie	Ostrovany		Stará Ľubovňa		Moldava n. Bod.		Spolu	
	Skut.	Resp.	Skut.	Resp.	Skut.	Resp.	Skut.	Resp.
Muži	12	10	22	22	8	6	42	38
Ženy	32	21	36	34	22	19	90	74
Spolu	44	31	58	56	30	25	132	112

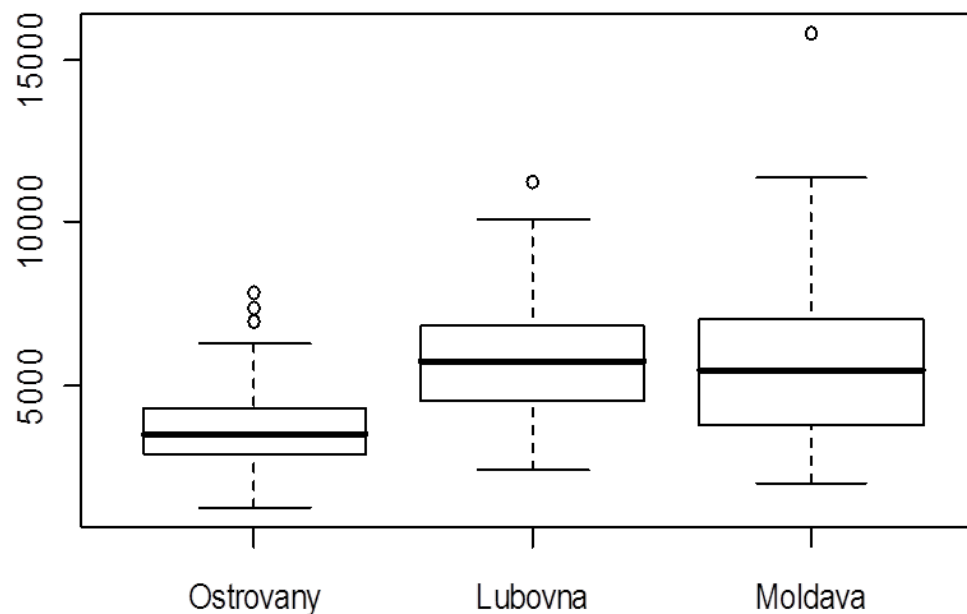
Obec \ Vzdelanie	Ostrovany		Stará Ľubovňa		Moldava n. Bod.		Spolu	
	Skut.	Resp.	Skut.	Resp.	Skut.	Resp.	Skut.	Resp.
Neukončená ZŠ	14	9	2	2	6	5	22	16
ZŠ	24	19	33	31	22	18	79	68
OU bez maturity	3	2	19	19	2	2	24	23
OU s maturitou	3	1	1	1	0	0	4	2
SOŠ	0	0	1	1	0	0	1	1
Gymnázium	0	0	1	1	0	0	1	1
Spolu	44	31	57	55	30	25	131	111

Obec \ Stav	Ostrovany		Stará Ľubovňa		Moldava n. Bod.		Spolu	
	Skut.	Resp.	Skut.	Resp.	Skut.	Resp.	Skut.	Resp.
Úspešne ukončili	16	10	34	34	1	1	51	45
Aktívne sporia	21	17	15	14	11	10	47	41
Vypadli	7	4	9	8	18	14	34	26
Spolu	44	31	58	56	30	25	132	112

Individuálny blahobyt:

Ekvivalentný disponibilný príjem

- podiel celkového (mesačného) disponibilného príjmu domácnosti a ekvivalentnej veľkosti domácnosti

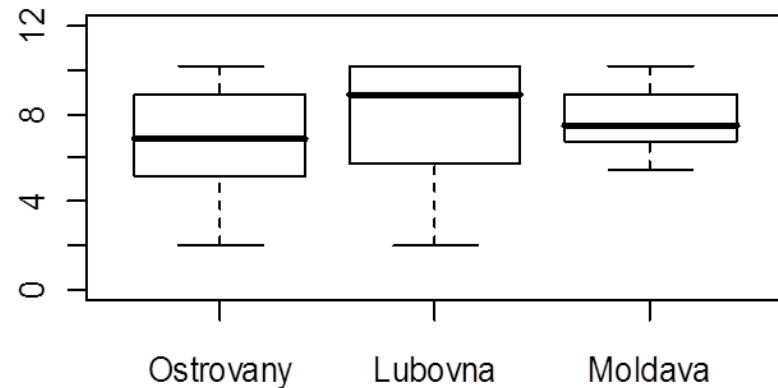
Individuálny blahobyt: *index vybavenosti domácností*

$$B_{jm} = \sum_{i=1}^{I_j} p_{ji} b_{mji}$$

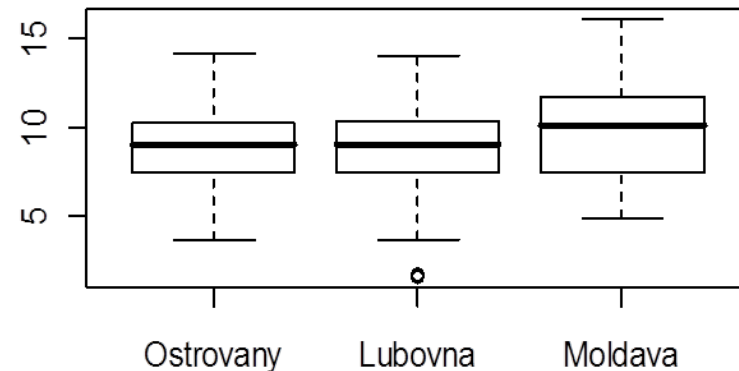
$$p_{ji} = 1 + \frac{\sum_{m=1}^{n_{ji}} d_{mji}}{n_{ji}}$$

$$W_m = \prod_{j=1}^2 B_{jm}$$

B1:
*Vybavenie domácností
základnými službami*

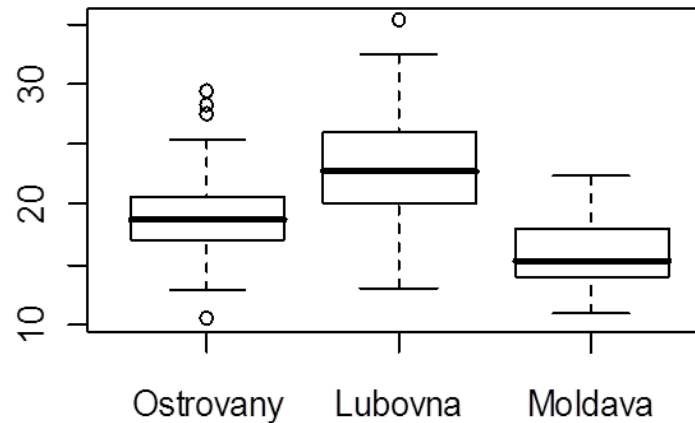

B2:
*Vybavenie domácností
Predmetmi dlhodobej
spotreby*

Individuálny blahobyt: *index štruktúry výdavkov*

$$V_m = \sum_{i=1}^{49} p_i v_{mi} \quad p_i = 1 + \frac{\sum_{m=1}^{n_i} d_{mi}}{n_i}$$

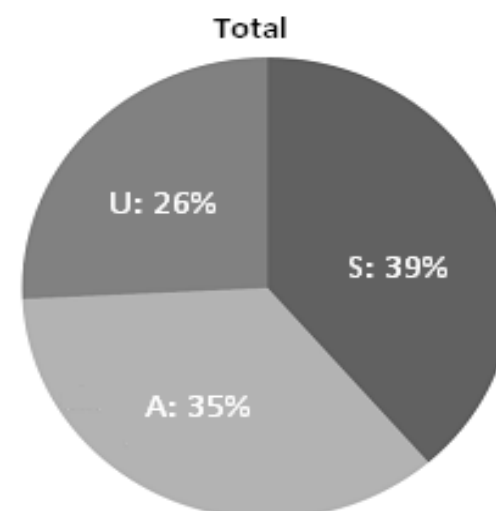
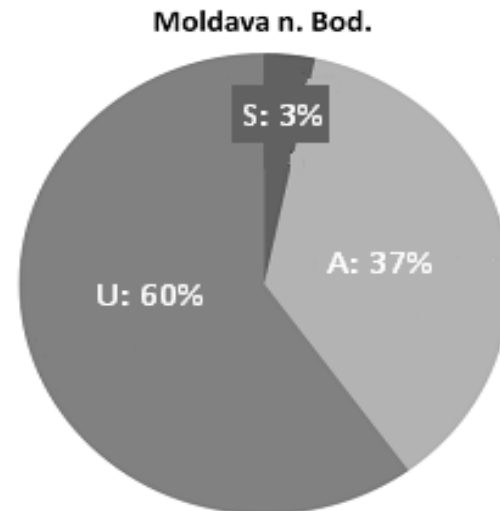
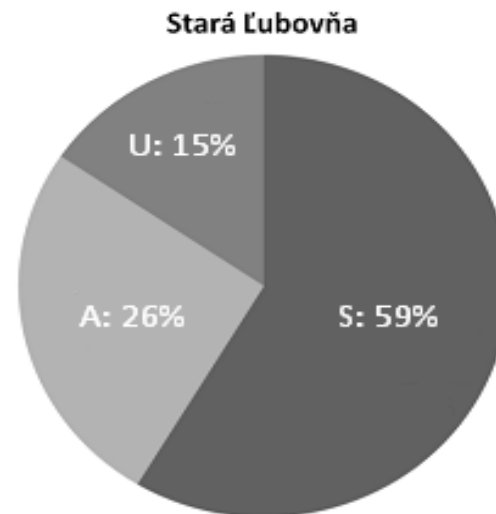
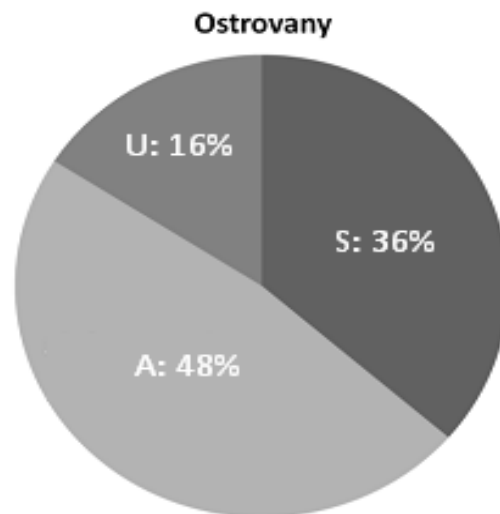
Metódy

- Vzhľadom na povahu údajov boli použité permutačné testy a počítané boli exaktné alebo približné p-hodnoty.
- Štatistické testy boli uskutočnené v prostredí **R**.

Výsledky

H1: Klienti programu sú schopní šoriť

Výsledky

H2: Aktívni a úspešní klienti vnímajú vyššiu celkovú kvalitu bývania ako neúspešní klienti.

Ako by ste zhodnotili zmenu spokojnosti s celkovou kvalitou Vášho bývania pred zapojením sa do programu a v súčasnosti?

negatívna zmena (-1) – žiadna zmena (0) – pozitívna zmena (1)

Vnímanie zmeny v kvalite bývania medzi úspešnými a neúspešnými klientmi

		Zmena		Spolu
		žiadna	pozitívna	
Klienti	úspešní a aktívni	29	57	86
	neúspešní	23	3	26
	Spolu	52	60	112

Obec	p-value
Ostrovany	0,0756
Stará Ľubovňa	0,0192
Moldava n. Bod.	0,0002
Spolu	$6 \cdot 10^{-7}$

Výsledky

H3: Aktívni a úspešní klienti vnímajú pozitívnu subjektívnu zmenu v kvalite bývania.

Vnímanie zmeny kvality bývania podľa obcí

Town	p-value
Total	0,0017
Ostrovany	0,5
Stará Ľubovňa	0,0028
Moldava n. Bod.	0,0327

Results

H4: Aktívni a úspešní klienti vnímajú svoju schopnosť hospodáriť lepšie ako neúspešní klienti

Ako by ste zhodnotili zmenu Vašej schopnosti hospodáriť v domácnosti pred zapojením sa do programu a v súčasnosti?

negatívna zmena (-1) – žiadna zmena (0) – pozitívna zmena (1)

Rozdiely vo vnímaní schopnosti hospodáriť medzi úspešnými a neúspešnými klientmi

		Zmena		Spolu
		žiadna	pozitívna	
Klienti	úspešní a aktívni	19	67	86
	neúspešní	18	8	26
Spolu		52	60	112

p-value: $1,7 \cdot 10^{-5}$.

Results

H5: Aktivní a úspěšní klienti vnímají změnu v schopnosti hospodáří

Hypotéza je podporená jednostranným jednovýberovým permutačným testom (*p-hodnota* $9,7 \cdot 10^{-8}$).

Faktory úspechu

- **Ekonometrický model**

$$P(y_i = 1 | \mathbf{x}_i, \boldsymbol{\beta}) = \frac{e^{\mathbf{x}_i \cdot \boldsymbol{\beta}}}{1 + e^{\mathbf{x}_i \cdot \boldsymbol{\beta}}}$$

- **Identifikované faktory:**

- cieľová suma (–),
- mesačná suma (+),
- mesto (**L > O > M**),
- ekvivalentná veľkosť domácnosti (–),
- rozdiel medzi príjmami a výdavkami (+),
- vek (+),
- pohlavie (**Ž > M**),
- počet mesiacov sporenia (–),
- index štruktúry výdavkov (+).

Výsledky: Mikrosporenie v praxi

Ďakujem za pozornosť.

Tomáš Želinský

Katedra regionálnych vied a manažmentu

Ekonomická fakulta

Technická univerzita v Košiciach

tomas.zelinsky@tuke.sk